

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden verotusmenettelyä koskevien säännösten muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden verotusmenettelyä koskevien säännösten muuttamisesta (HE 140/2018 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:

- erityisasiantuntija Pertti Nieminen, valtiovarainministeriö
- johtava asiantuntija Kari Aaltonen, Verohallinto
- vs. johtaja Henrik Rainio, Suomen Kuntaliitto
- johtaja Ann-Mari Kemell, Keskuskauppakamari
- veroasiantuntija Sanna Linna-Aro, Suomen Yrittäjät ry

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:

- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Rakennustarkastusyhdistys RTY ry
- Suomen Kiinteistöliitto ry
- Suomen Omakotiliitto ry
- Veronmaksajain Keskusliitto ry

Verojaosto on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- ympäristöministeriö
- Akava ry
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry

Valiokunnan mietintö VaVM 12/2018 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Verotusmenettelystä annettuun lakiin, oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettuun lakiin ja enakkoperintälakiin lisättäisiin säännös, joka antaa Verohallinnolle mahdollisuuden antaa päätöksiä ja muita asiakirjoja tiedoksi sähköisesti, jos verovelvollinen on antanut tähän suostumuksen.

Verotusmenettelystä annetussa laissa säädettyä rakentamisilmoitukseen liittyvää menettelyä ehdotetaan muutettavaksi. Rakennuttajana toimivalla luonnollisella henkilöllä ei enää olisi velvollisuutta esittää loppukatselmuksen yhteydessä rakennusvalvontaviranomaiselle Verohallinnon antamaa todistusta rakentamisilmoituksen tekemisestä. Samalla kumottaisiin säännös, jonka mukaan rakennusvalvontaviranomainen on velvollinen ilmoittamaan Verohallinnolle, jos loppukatselmuksen yhteydessä ei esitetä todistusta. Verohallinto valvoisi rakentamisilmoitusten antamista Väestörekisterikeskukselta saatavien tietojen avulla.

Verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain tuloverotuksen julkisia tietoja koskevaan pykälään tehtäisiin tekninen täsmennys, jonka mukaan huojennettu viivästyskorko tai palautuskorko ei sisälly julkisiin tietoihin maksuunpantujen verojen määristä eikä julkisiin tietoihin veronkannossa maksettavista ja palautettavista määristä.

Sähköistä tiedoksiantoa ja julkisia verotustietoja koskevien muutosten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2019 alusta. Rakentamisilmoitusta koskevan muutoksen on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä marraskuuta 2019.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä eräin teknisluonteisin tarkennuksin.

Sähköinen tiedoksiantomenettely

Esityksen merkittävin muutosehdotus koskee Verohallinnon mahdollisuutta antaa päätöksiä ja muita asiakirjoja tiedoksi sähköisesti. Nyt tällaista oikeutta ei ole, minkä vuoksi verovelvollisille lähetetään yhä postitse mm. esitäytetyt veroilmoitukset ja lopulliset verotuspäätökset. Kysymys on tällöin pelkästään tulo- ja kiinteistöverotuksessa yli 10 miljoonasta paperisesta päätöksestä vuosittain. Sähköinen tiedoksianto merkitsisi siten tehostuvan palvelun lisäksi myös huomattavia säästöjä käsittelykustannuksissa.

Valiokunta puoltaa ehdotusta sekä lähtökohdiltaan että asiantuntijakuulemisessa saamansa palautteen perusteella. Uudistus nopeuttaa tiedonkulkua, vähentää hallinnollisia kustannuksia ja on suotava myös ympäristön kannalta. Ehdotus on näin linjassa pääministeri Juha Sipilän hallituksen julkisten palvelujen digitalisointia koskevan kärkihankkeen kanssa.

Valiokunta pitää lisäksi sähköiselle tiedoksiannolle asetettuja menettelyllisiä ehtoja verovelvollisten oikeusturvan kannalta asianmukaisina. Olennaista on, että uusi menettelytapa edellyttää verovelvollisen suostumusta ja että verotusasiakirjoihin on pääsy vain verovelvollisella tai hänen

Valiokunnan mietintö VaVM 12/2018 vp

nimenomaisesti valtuuttamallaan. Lisäksi itse päätös tai muu asiakirja olisi tarkasteltavissa vain Verohallinnon omassa verkkopalvelussa. Valiokunta pitää perusteltuna myös sitä, että tehdystä päätöksestä lähetetään ilmoitus verovelvollisen antamaan sähköiseen osoitteeseen. Tällainen heräte on välttämätön käytännössä jo yksin siitä syystä, että vuotuinen verotus päättyy vastedes verovelvolliskohtaisesti.

Sähköistä tiedoksiantoa koskeva muutosehdotus on siis perusteltu ja kannatettava.

Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota tarpeeseen suojata verotustietoja myös verovelvollisen käytössä. Asiantuntijakuulemisessa on tuotu nimittäin esiin se, että Verohallinnon omassa verkkopalvelussa (OmaVero) tarjolla olevat katseluoikeudet ovat joko rajoitettuja tai kaiken kattavia. Jotkin yrityksiä koskevat päätökset saattavat kuitenkin olla sellaisia, ettei muutoin valtuutuksen nojalla toimivan työntekijän pääsy niihin ole aina perusteltu. Päätökset voivat koskea esimerkiksi ennakkoratkaisua liiketoiminnan uudelleenjärjestelystä tai muuta yrityssalaisuuden kannalta tärkeää tietoa.

Näitä näkökohtia ja tarpeita on syytä arvioida vielä jatkossa, kun sähköinen tiedoksiantomenetely otetaan vaiheittain käyttöön vuosina 2019 ja 2020. Selvää on niin ikään, että uudistuksesta tulee tiedottaa riittävästi ja tukea ohjauksella sen käyttöönottoa.

Verohallinnon todistus rakentamisilmoituksesta

Valiokunta pitää asianmukaisena myös ehdotusta, jonka mukaan luonnollisen henkilön ei tarvitsisi enää esittää rakennushankkeensa lopputarkastuksen yhteydessä todistusta ns. rakentamisilmoituksen teosta. Todistuksen antaa nykyisin Verohallinto, ja se kuuluu osana rakennusalan verovalvontaan. Vastaavasti rakennusviranomaisen ei tarvitsisi enää ilmoittaa mahdollisesta todistuspuutteesta, koska Verohallinto saa valvontaa varten tarvitsemansa tiedon muuta kautta.

Muutos toteutetaan poistamalla todistuksen esittämisen- ja ilmoittamisvelvollisuutta koskevat kohdat verotusmenettelylain 15 d §:stä. Vastaava muutos tulisi tehdä lisäksi saman lain 22 a §:n 6 momenttiin siten, että myös siinä oleva viittaus 15 d §:ssä tarkoitettuun todistukseen poistetaan. Esitys on muutoin hyväksyttävissä ehdotetussa muodossaan.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 140/2018 vp sisältyvät 2.—4. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 140/2018 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan mietintö VaVM 12/2018 vp

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 15 d §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 363/2013,
muutetaan 15 d §:n 2 momentti ja 22 a §:n 6 momentti, sellaisena kuin niistä ovat 15 d §:n 2 momentti laissa 363/2013 ja 22 a §:n 6 momentti laissa 452/2016 ja
lisätään 26 c §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1067/2003, 520/2010 ja 772/2016, uusi 4 momentti seuraavasti:

15 d §

Rakennuttajana olevan luonnollisen henkilön velvollisuus antaa tietoja

Rakennuttajan on annettava 1 momentissa tarkoitetut tiedot Verohallinnolle ennen maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettua rakennuksen käyttöönottoa edeltävää loppukatselmusta.

22 a §

Laiminlyöntimaksu

Laiminlyöntimaksua ei määrätä luonnolliselle henkilölle tai kuolinpesälle, ellei kyse ole elinkeinotoimintaan taikka maa- tai metsätalouteen liittyvästä tiedonantovelvollisuuden laiminlyönnistä. Laiminlyöntimaksu voidaan kuitenkin aina määrätä työntekijöiden lähettämisestä annetun lain 8 §:ssä tarkoitetulle edustajalle. Laiminlyöntimaksu voidaan määrätä myös rakennuttajana olevalle luonnolliselle henkilölle, joka laiminlyö tämän lain 15 d §:ssä säädetyn tiedonantovelvollisuuden ~~tai ei esitä 15 d §:ssä tarkoitettua todistusta rakennusvalvontaviranomaiselle.~~

Valiokunnan mietintö VaVM 12/2018 vp

26 c §

Tiedoksianto

Verohallinto voi antaa 1 ja 3 momentissa tarkoitetut päätökset ja muut asiakirjat tiedoksi Verohallinnon sähköisessä asiointipalvelussa, jos verovelvollinen on antanut siihen suostumuksen. Verovelvolliselle tai tämän valtuuttamalle lähetetään tiedoksiannosta tieto verovelvollisen tai tämän valtuuttaman ilmoittamaan sähköiseen osoitteeseen. Asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä siitä, kun verovelvolliselle tai tämän valtuuttamalle on lähetetty tieto tiedoksiannosta. Jos tiedoksiantoa koskevan tiedon vastaanottamisessa tai pääsyssä Verohallinnon sähköiseen palveluun on tänä aikana ollut tekninen este, asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä siitä, kun tekninen este on poistunut.

Tämän lain 26 c §:n 4 momentti tulee voimaan päivänä kuuta ja 15 d §:n 2 ja 3 momentin sekä 22 a §:n 6 momentin muutokset tulevat voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 56 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain (768/2016) 56 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

56 §

Tiedoksi antaminen verovelvolliselle

Verohallinto voi antaa 1 ja 3 momentissa tarkoitetut päätökset ja muut asiakirjat tiedoksi Verohallinnon sähköisessä asiointipalvelussa, jos verovelvollinen on antanut siihen suostumuksen. Verovelvolliselle tai tämän valtuuttamalle lähetetään tiedoksiannosta tieto verovelvollisen tai tämän valtuuttaman ilmoittamaan sähköiseen osoitteeseen. Asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä siitä, kun verovelvolliselle tai tämän valtuuttamalle on lähetetty tieto tiedoksiannosta. Jos tiedoksiantoa koskevan tiedon vastaanottamisessa tai pääsyssä Verohallinnon sähköiseen palveluun on tänä aikana ollut tekninen este, asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä siitä, kun tekninen este on poistunut.

Valiokunnan mietintö VaVM 12/2018 vp

köiseen palveluun tänä aikana on ollut tekninen este, asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä siitä, kun tekninen este on poistunut.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

3.

Laki

ennakkoperintälain 6 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään ennakkoperintälain (1118/1996) 6 a §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1082/2005, 542/2016 ja 53/2017, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

6 a §

Sähköinen asiointi ja allekirjoittaminen

Tämän lain nojalla annetut päätökset, ilmoitukset ja muut asiakirjat voidaan antaa suorituksen saajalle tiedoksi sähköisesti siten kuin verotusmenettelystä annetun lain 26 c §:n 4 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

4.

Laki

verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) 5 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 851/2010 ja 493/2012, uusi 5 momentti, jolloin nykyinen 5 momentti siirtyy 6 momentiksi, seuraavasti:

5 §

Tuloverotuksen julkiset tiedot

Edellä 1 momentin 4 ja 6 kohdassa sekä 3 momentin 2 ja 4 kohdassa tarkoitettuun määrään ei sisälly huojaennettu viivästyskorko eikä palautuskorko.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Valiokunnan mietintö VaVM 12/2018 vp

Helsingissä 2.10.2018

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Timo Kalli kesk
varapuheenjohtaja Ville Vähämäki ps
jäsen Timo Harakka sd
jäsen Kauko Juhantalo kesk
jäsen Toimi Kankaanniemi ps
jäsen Pauli Kiuru kok
jäsen Esko Kiviranta kesk
jäsen Kari Kulmala sin
jäsen Elina Lepomäki kok
jäsen Mats Nylund r
jäsen Antti Rantakangas kesk
jäsen Markku Rossi kesk
jäsen Eero Suutari kok
jäsen Maria Tolppanen sd
jäsen Matti Torvinen sin
jäsen Kari Uotila vas
jäsen Ozan Yanar vihr
varajäsen Markku Eestilä kok
varajäsen Lasse Hautala kesk
varajäsen Riitta Myller sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen